

La nonagenària Juana Bacallao, un mite de l'Havana, i Moncho, que torna al Jamboree després de quasi 50 anys, protagonistes del Festival Ron Varadero

Boleros de llegenda

Guillem Vidal
BARCELONA

Al món, segons es diu, només queda una artista de noranta anys que encara actui diàriament. S'anomena Juana Bacallao i és tota una institució de la cultura popular cubana. Beyoncé la va anar a veure actuar –i li va besar la mà– a l'Havana durant les seves vacances de l'any passat amb Jay Z i, fa uns anys, Michael Jackson no es va voler perdre un concert seu a Las Vegas. Juana *La Cubana*, com se l'anomena en una popular cançó, però, no actuarà demà i divendres a El Gato Tuerto, mític local on ho sol fer, sinó que se l'espera al Jamboree de Barcelona, on inaugurarà la segona edició del Festival Ron Varadero del Bolero. "Jo continuo *guapeando*", va insistir ahir, tot mostrant una increïble habilitat dialèctica, en la presentació del festival.

També sobrenomenada "la deessa negra dels cabarets cubans", Neris Amelia

Juana Bacallao, vestida de vermell, amb Moncho i altres músics participants en el festival ■ JUAN MIGUEL MORALES

El festival, en aquesta segona edició, s'estén fins a l'Hospitalet de Llobregat i Reus

Martínez Salazar va ser descoberta pel compositor, pianista, musicòleg i director d'orquestra Obdulio Morales quan cantava tot netejant unes escales. Després d'actuar en tota mena de locals de l'Havana, va començar a compartir escenaris amb figures

com ara Nat King Cole, Bola de Nieve i Cantinflas i a triomfar arreu del món. Ella, però, sempre va preferir tornar a Cuba, on ha acabat esdevenint –gràcies, en part, a les seves robes llampants– un personatge habitual de veure, també, en xous televisius.

Esperonats per l'èxit que va tenir l'any passat, amb entrades exhaurides en totes les sessions, el Festival Ron Varadero inclou en aquesta segona edició un homenatge a Bola de Nieve a càrrec del trio del pianista gadità Javier Galiana (aquest dissabte),

la cantant cubana Ludmila Merceron (diumenge), l'històric percussionista José Luis Quintana *Changuito* –forjador de la rítmica afrocubana contemporània– (dimarts 10) i el barceloní Moncho (dies 12, 13, 14 i 15), que torna al Jamboree quasi cinquanta anys després d'haver-hi actuat per primer cop, quan l'organista Lou Bennett l'acompanyava en els boleros.

Més enllà de la plaça Reial de Barcelona, el festival s'estendrà fins a altres ciutats: Telva Rojas & Jamboree Big Latin Band & José Luis Cortés *El Tosco* actuaran a Reus (Teatre Bartrina, 25 de maig) i l'Hospitalet de Llobregat (Auditori Barradas, 6 de juny) i, la gran triomfadora de l'edició de l'any passat, Migdalia Hechavarría, una altra veu amb estatus de llegenda, actuarà a Les 7 Portes (7 de juny) i l'Auditori Barradas (8 de juny), abans de tornar al Jamboree, entre l'1 i el 6 de juliol, com a part del festival Grec. ■

Peret, convidat a Fira Mediterrània

El rei de la rumba impulsa un concert cooperatiu amb avis i nens de Manresa

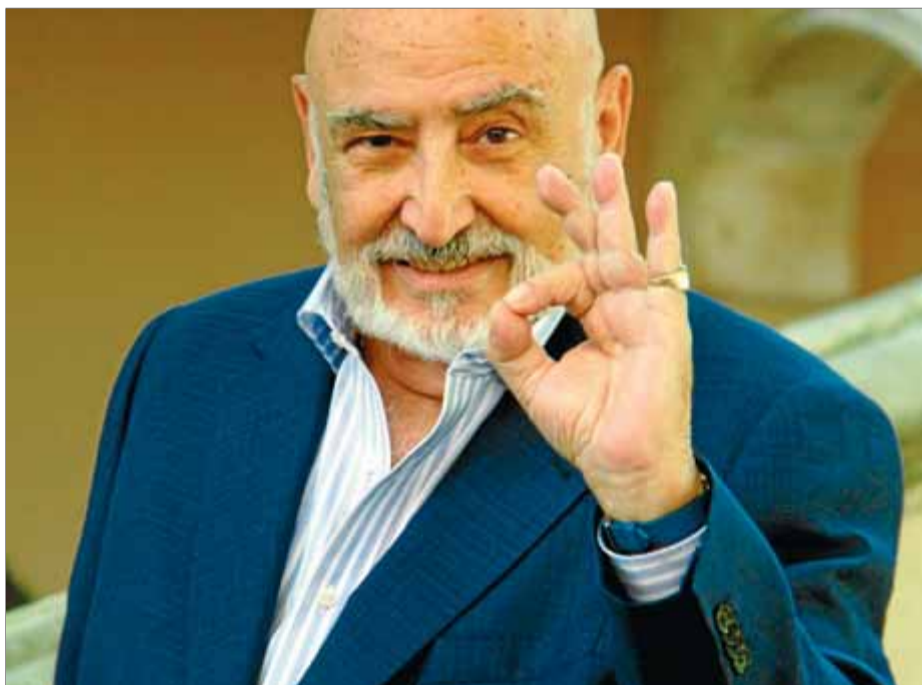
J. Bordes
BARCELONA

La 17a Fira Mediterrània de Manresa, que s'avançarà un mes per mirar de garantir un temps més agradable per a les arts del carrer, convida Pere Pubill Calaf, *Peret*, el rei de la rumba catalana, perquè contagui el seu ritme i repertori a un grup de nens de sis a dotze anys del barri de la Font dels Capellans i també a una trentena de cantaires del cor d'una desena de barris perifèrics de Manresa. És la mostra més evident del tomb que

vol fer Fira Mediterrània, que vol eixamplar en l'aspecte social la seva proposta de fusió cultural de les darreres edicions.

Peret, que rebutja definir-se com a músic ("sóc una persona que fa música") i gegant ("faig 1,74") i també com a inventor del gènere ("neix sola, per si mateixa"), sí que apel·la a la veritat ("vaig deixar de vendre vestits per no haver de mentir més"). Per això reivindica la rumba catalana per la seva pureza, més enllà d'entitats que pretenen ser-ne les úniques legitimadores.

La cultura transforma la societat. Peret ho confirma quan diu que l'atura la gent i l'acaricia, perquè estimen la música:

Peret, ahir al matí al Casino de Manresa ■ ESTEFANIA ESCOLÀ / ACN

permet que persones ben diferents s'entenguin a partir d'un so, encara que no entenguin el contingut de la lletra.

El projecte social també l'atrapa perquè és una mostra intergeneracional. Peret no serà setmanalment a les sessions, que ja han començat, però sí que en farà un seguiment puntual abans dels darrers assajos. Aquesta actuació serà la inauguració d'una fira que també inclourà una entrevista del periodista musical Jordi Turtós al mateix Peret. El repertori és imprevisible, diu Peret. Però és segur que hi haurà els seus clàssics i que la canalla ho completarà amb percussió d'instruments reciclats. ■